

ผลของการส่งเสริมบทบาทการสนับสนุนทางสังคมของย่ายายในการเลี้ยงดูด้วยนมแม่
ของมารดาครรภ์แรก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเด็ก)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลของการส่งเสริมบทบาทการสนับสนุนทางสังคมของยายในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาครรภ์แรก
EFFECTS OF PROMOTING GRANDMOTHERS' ROLE IN PROVIDING SUPPORT FOR
BREASTFEEDING IN FIRST-TIME MOTHERS.

สมพร ศรีสวัสดิ์ 4836887 NSPN/M

พย.ม. (การพยาบาลเด็ก)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : วรรณิการ์ วิจิตรสุนทร, M.Sc. (Public Health), ทศนี ประสบกิตติคุณ,
Ph.D. (Nursing)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการส่งเสริมบทบาทการสนับสนุนทางสังคมของยายในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ต่อความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของยาย และการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากยายของมารดา กลุ่มตัวอย่างคือยายและมารดาหลังคลอดครรภ์แรกที่คลอดปกติ และกำลังพักฟื้นที่โรงพยาบาลไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 50 ราย แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 25 ราย กลุ่มทดลอง 25 ราย ยายในกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ ส่วนยายในกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมบทบาทการสนับสนุนของยายในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งประกอบด้วย การให้ความรู้ การสาธิตและฝึกทักษะของยายเพื่อการช่วยเหลือมารดาหลังคลอดในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดยใช้แนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของเฮาส์ และการติดตามเยี่ยมหลังคลอด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการรับรู้ของมารดาต่อการสนับสนุนทางสังคมของยายในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แบบสอบถามความคิดเห็นของมารดาต่อโครงการส่งเสริมบทบาทการสนับสนุนทางสังคมของยายในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการทดสอบค่าที

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ของมารดาต่อการสนับสนุนทางสังคมของยายในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่กลุ่มทดลองดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) มารดาส่วนใหญ่ร้อยละ 72 มีความพอใจมากที่ยายได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมบทบาทการสนับสนุนทางสังคมของยายในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถนำโครงการนี้ไปใช้เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระยะพักฟื้นหลังคลอด ระยะหลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล และสามารถนำมาปรับใช้ตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ / การสนับสนุนทางสังคม/ มารดาครรภ์แรก/ ยาย

EFFECTS OF PROMOTING GRANDMOTHERS' ROLE IN PROVIDING SUPPORT FOR BREASTFEEDING IN FIRST-TIME MOTHERS.

SOMPORN SRISAWAT 4836887 NSPN/ M

M.N.S. (PEDIATRIC NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: KANNIKAR VICHITSUKON, M.Sc.
(PUBLIC HEALTH), TASSANEE PRASOPKITTIKUN, Ph.D. (NURSING)**ABSTRACT**

This quasi-experimental research investigated the effects of a program promoting the grandmother's role in encouraging breastfeeding by first-time mothers. The study investigated grandmothers' knowledge about breastfeeding and mothers' perceived social support from grandmothers. The subjects of the study were 50 dyads of grandmothers and postpartum mothers after normal vaginal birth delivery, who were hospitalized at Sai Noi Hospital, Nontaburi Province, Thailand. The subjects were divided into an experimental and control group, with 25 subjects in each group. The grandmothers in the control group received only routine nursing care from the hospital, while those in the experimental group received the grandmothers' role promoting program. The grandmothers' role promoting program consisted of dissemination of knowledge, demonstration, and skill practice for grandmothers, to enable them to assist postpartum mothers in breastfeeding. The program was developed based on the concept of social support proposed by House. Follow-up visits were also conducted. Data were collected by means of a demographic characteristics questionnaire, a mothers' perceived social support from the grandmother questionnaire, and a mothers' opinion toward the grandmothers' role promoting program questionnaire. Descriptive statistics and independent t-test were used in data analysis.

The study findings revealed that the experimental mothers perceived better support from their grandmothers than those in the control group ($p < 0.05$). Finally, 72% of the experimental mothers were very satisfied with their participation in the grandmothers' role promoting program.

Based on the study findings, it is recommended that nurses and related health personnel can implement the grandmother's role promoting program to continuously promote breastfeeding during recovery period after child delivery and after hospital discharge. Also, this program can be adapted for expecting mothers to help more effectively promote breastfeeding.

**KEY WORDS : BREASTFEEDING/ SOCIAL SUPPORT/ FIRST-TIME
MOTHERS/ GRANDMOTHERS**

114 pages